

วารสารธรรมเพื่อชีวิต

JOURNAL OF DHAMMA FOR LIFE

ISSN: 2822-048X

<https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

Original Research Article

Guidelines For Developing Operations According to The Internal Educational Quality Assurance System Modern Educational Institution of Schools in The Sahamit Witthaya Educational Quality Development Center, Mae Ai District, Under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษายุคใหม่
ของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสหมิตรวิทยา อำเภอแม่อาย สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3

Napichaya Thanunchai^{1*}, Samnao Muenjaem², & Sirimas Kosanpipat³

ณพิชญา ทะนันชัย^{1*}, สำเนา หมั่นแจ่ม², & ศิริมาศ โกศลย์พัฒน์³

ARTICLE INFO

Name of Author & Corresponding Author: *

1. Napichaya Thanunchai*

ณพิชญา ทะนันชัย

Chiang Mai Rajabhat University,
Thailand.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Email: annpichaya03@gmail.com

2. Samnao Muenjaem

สำเนา หมั่นแจ่ม

Chiang Mai Rajabhat University,
Thailand.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Email: samnaocmru@gmail.com

3. Sirimas Kosanpipat

ศิริมาศ โกศลย์พัฒน์

Chiang Mai Rajabhat University,
Thailand.

มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Email: sirimas_kos@cmru.ac.th

คำสำคัญ:

ความคาดหวัง, ความต้องการจำเป็น, แนวทางการ
ดำเนินงาน, การประกันคุณภาพ

Keywords:

Expectations, Essential Needs,
Operational Guidelines, Quality
Assurance

ABSTRACT

This research aims to study the current situation, expectations, and essential needs for implementing the internal quality assurance system in modern educational institutions at Samit Witthaya School in Mae Ai District, which is under the jurisdiction of the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office Zone 3. The study seeks to explore approaches to enhance the operation of the internal quality assurance system to establish and verify operational guidelines for the internal quality assurance system in modern educational institutions at Samit Witthaya School, using a sample group of 86 individuals, including school administrators, teachers, and educational personnel.

The research findings indicate that: 1) The expectations and essential needs provide insights into the educational institution's information, particularly regarding the necessary developments, especially in the areas of follow-up and evaluation. 2) The approach to developing the operation of the internal quality assurance system in modern educational institutions must integrate technology and involve participation from all relevant stakeholders. 3) The operational guidelines for the internal quality assurance system in modern educational institutions at Samit Witthaya School consist of components including principles, objectives, operational processes, and conditions for success.

ศูนย์พัฒนาระบบงานวิจัย
Thai-Journal Citation Index Centre<https://soo8.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

Article history:

Received: 29/04/2025

Revised: 28/05/2025

Accepted: 25/08/2025

Available online: 07/09/2025

How to Cite:

Thanunchai, N. et al. (2025). Guidelines For Developing Operations According to The Internal Educational Quality Assurance System Modern Educational Institution of Schools in The Sahamit Witthaya Educational Quality Development Center, Mae Ai District, Under the Chiang Mai Primary Educational Service Area Office 3. *Journal Dhamma for Life*, 31(3), 616-631.

บทคัดย่อ

งานวิจัยฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวังและความต้องการจำเป็น ในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษายุคใหม่ ของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพ การศึกษาสมุทรวิทยา อำเภอมะนัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 เพื่อศึกษา แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษายุคใหม่ เพื่อสร้างและ ตรวจสอบแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษายุคใหม่ ของโรงเรียนใน ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสมุทรวิทยา อำเภอมะนัง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงใหม่เขต 3 จากกลุ่มตัวอย่างผู้บริหารโรงเรียน คณะครูและบุคลากรทางการศึกษา จำนวน 86 คน

ผลการวิจัยพบว่า 1) ความคาดหวังและความต้องการจำเป็น ทำให้ทราบถึงข้อมูลของสถานศึกษา ในด้าน ความต้องการจำเป็นที่จะพัฒนาโดยเฉพาะในด้านการติดตามผลและการประเมินผล 2) แนวทางการพัฒนาการ ดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษายุคใหม่ต้องบูรณาการระหว่างเทคโนโลยีและ การมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง 3) แนวทางการดำเนินงาน ตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษายุคใหม่ของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสมุทรวิทยา มีองค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการดำเนินงาน และ เงื่อนไขความสำเร็จ

บทนำ

การศึกษาเป็นสิ่งที่สำคัญในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติ โรงเรียนเป็นสถานที่ที่ทำให้เกิดกระบวนการ เรียนรู้และพัฒนาทักษะของนักเรียน การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการที่สำคัญในการดำเนินงาน ของโรงเรียนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีคุณภาพและเป็นประโยชน์ ในการเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนในสังคม ยุคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ. ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ. ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ. ศ. 2553 ได้กล่าวถึงการประกันคุณภาพการศึกษา โดยมาตรา 47 ได้แบ่งระบบประกันคุณภาพการศึกษา

ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย
Thai Journal Citation Index Center

<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

ออกเป็น 2 ระบบ คือ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน (Internal Quality Assurance) และระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายนอก (External Quality Assurance) มาตรา 48 กล่าวถึงกระบวนการบริหารการศึกษาของสถานศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ต้องมีการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ และมาตรา 49 กล่าวถึง สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา มีหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษาในทุกห้าปี จากนั้นกระทรวงศึกษาได้มีการปรับเปลี่ยนการประเมินระบบประกันคุณภาพภายใน จึงได้มีการประกาศใช้กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 เพื่อปรับปรุงระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและดำเนินการประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ ให้สถานศึกษาใช้เป็นหลักในการเทียบเคียงและติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในเรื่องคุณภาพของการศึกษา โดยใช้ระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นแนวทางในการดำเนินการของสถานศึกษา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับสังคม เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพและมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในการบริหารจัดการศึกษาและการดำเนินงานตามภารกิจประจำของสถานศึกษา ให้ดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพและทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการทำงาน โดยเน้นหลักการที่เป็นกระบวนการสำคัญ 3 ด้าน คือ

- 1) หลักการมีส่วนร่วม ทุกฝ่ายร่วมใจ ร่วมแรง ร่วมปฏิบัติในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- 2) หลักการร่วมรับผิดชอบต่อการจัดการศึกษาโดยต้องมีหลักฐาน ร่องรอยสารสนเทศ ที่สามารถตรวจสอบได้
- และ 3) หลักการประกันคุณภาพ ที่บุคลากรในสถานศึกษาให้ถือเป็นหน้าที่ ที่ต้องรับผิดชอบร่วมกัน ในการดำเนินงานในทุกขั้นตอน ดังนั้นสถานศึกษาทุกแห่งจึงต้องจัดให้มีระบบการดำเนินงานตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสหมิตรวิทยา ประสบปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการทำงานของครู ความไม่เข้าใจของครูเกี่ยวกับวิธีการ ขั้นตอนการดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพ การขับเคลื่อนงานที่ไม่ได้รับการพัฒนาทำให้การดำเนินงานไม่เป็นไปตามแผนงานการเก็บข้อมูล เอกสารและหลักฐานไม่เป็นระบบและไม่เป็นปัจจุบัน มีการกำกับติดตามที่ไม่ชัดเจน ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายใน เนื่องจากเปลี่ยนผู้รับผิดชอบบ่อย และความร่วมมือในการปฏิบัติงาน

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวังและความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสหมิตรวิทยา ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษายุคใหม่ ที่มีกระบวนการบริหารมีวิธีการดำเนินงานที่ดีมีประสิทธิภาพ และนำข้อมูลมาสร้างและตรวจสอบแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษายุคใหม่ ของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสหมิตรวิทยา อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3 ให้มีคุณภาพได้มาตรฐานตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด และตอบสนองนโยบายการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย

แนวคิดหลักการประกันคุณภาพการศึกษา

แนวคิดการประกันคุณภาพมาจากภาคธุรกิจและอุตสาหกรรม ที่ต้องการสร้างสินค้าให้มีคุณภาพ การศึกษาก็เช่นเดียวกันต้องการเห็นผู้เรียนในอนาคตมีความรู้ มีศักยภาพในการดำเนินชีวิตสถาบันการเรียนรู้จึงจำเป็นต้องสร้างหลักในการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบ แบบแผน และสามารถตรวจสอบได้อย่างถูกต้องโปร่งใส แนวคิดในการดำเนินงานประกันคุณภาพ ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพ (Quality Control) การติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพ (Quality Assessment) การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกระบวนการดำเนินงานที่เป็นปกติของสถานศึกษาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนและสาธารณชน ระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การพัฒนาคุณภาพการศึกษา การติดตาม ตรวจสอบเพื่อควบคุมคุณภาพการศึกษา การประเมินคุณภาพการศึกษาซึ่งรวมถึงการใช้ผลประเมินเป็นฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพในวงจรการพัฒนาใหม่ต่อเนื่อง (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2563)

แนวคิดหลักการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ปิยานันต์ บุญธิมา (2561) และ Damrongsiri et al. (2022) กล่าวว่า ความล้ำสมัยของเทคโนโลยีทำให้การศึกษาต้องปรับเปลี่ยน การสร้างผู้เรียนให้มีศักยภาพ มีคุณภาพ มีความคิด สามารถวิเคราะห์ แยกแยะเพื่อนำไปสู่วิธีแก้ไขปัญหาได้ อีกทั้งทำให้เป็นคนมีคุณธรรม ศีลธรรมใช้ชีวิตในสังคมได้ล้วนต้องอาศัยการประกันคุณภาพที่มาจากการร่วมแรงกันภายในสถานศึกษา รจรินทร์ แจ่มสว่าง (2563) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นหลักสำคัญที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความสามารถ มีความรู้ มีคุณลักษณะตามมาตรฐานการศึกษา การออกแบบและดำเนินงานต้องปฏิบัติตามหลักการมีส่วนร่วม ทุกฝ่าย ทุกคนต้องช่วยกันวางแผนการทำงาน โดยมีจุดหมายการพัฒนาาร่วมกัน ตรวจสอบผล ประเมินผลเพื่อพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง สรุปได้ว่า การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เป็นกระบวนการบริหารและการทำงานที่สถานศึกษาต้องมี มุ่งเน้นการทำงานที่เป็นระบบและมีคุณภาพ ใช้หลักการทำงานแบบมีส่วนร่วมของทุกคนในสถานศึกษาและทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียน ชุมชน ผู้ปกครอง และองค์กรภายนอก มีความพึงพอใจในการให้บริการที่มีมาตรฐานและเป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด

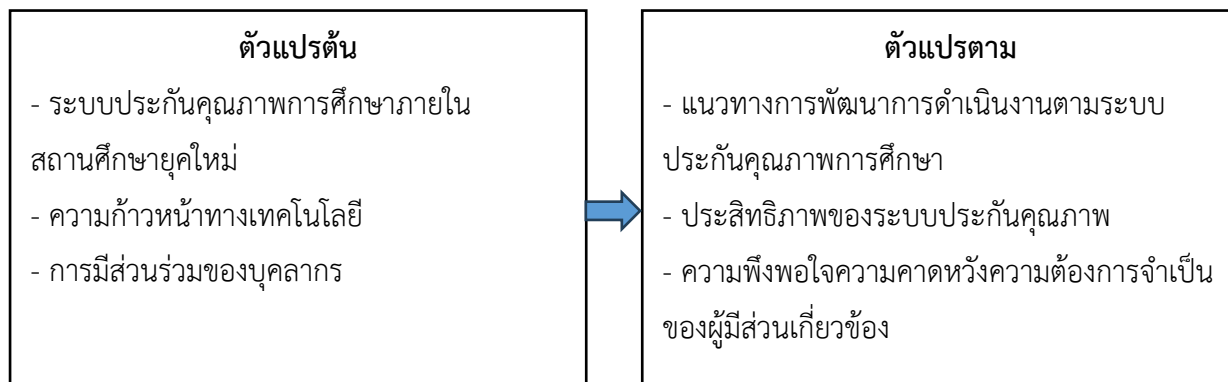
แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษายุคใหม่

ในยุคที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาจึงต้องมีการปรับเพื่อให้ทันต่อยุคสมัยที่เปลี่ยนไป กระทรวงศึกษาธิการจึงได้จัดทำมาตรฐานการศึกษาใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับแผนการศึกษาชาติ ยุทธศาสตร์ชาติ โดยมีเป้าหมายพัฒนาการศึกษาของไทย พัฒนาคุณภาพของผู้เรียน ให้มี

ลักษณะเป็นผู้เรียนรู้ ผู้สร้างสรรค์และเป็นพลเมืองของชาติที่เข้มแข็ง สร้างสรรค์และพัฒนานวัตกรรมใหม่ ๆ พัฒนาประเทศชาติให้เจริญ รักและภูมิใจในท้องถิ่นของตน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีทักษะศตวรรษที่ 21 คือ มีวิจรรย์ญาณในการคิดแก้ปัญหาเป็น คิดสร้างสรรค์ ทำงานแบบร่วมมือกัน ทักษะการสื่อสาร ความเข้าใจ วัฒนธรรม การใช้คอมพิวเตอร์ ทักษะอาชีพ มีเมตตา และมีคุณธรรม จริยธรรม (อรทัย รุ่งวชิรา, 2564) สอดคล้องกับ สิริกาญจน์ แก้วคำไสย์ (2565: 39) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนยุคใหม่ในศตวรรษที่ 21 ต้องมีพื้นฐานทักษะด้านการอ่านการเขียน ทักษะคณิตศาสตร์ การคิดเชิงวิจารณ์ การคิดแก้ปัญหา สร้างสรรค์ ความเข้าใจวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีม ภาวะผู้นำ การสื่อสาร คอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะอาชีพ และการเรียนรู้ เช่นเดียวกับ สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์ (2556,อ้างถึงใน สิริกาญจน์ แก้วคำไสย์,2565) ก็ให้ข้อเสนอต่อนักเรียนยุคใหม่ว่า ต้องมีความคิดสร้างสรรค์วิจรรย์ญาณ มีทักษะการสื่อสาร และทำงานเป็นทีม ทักษะเหล่านี้มีความสำคัญมากยิ่งขึ้นในโลกดิจิทัลทักษะด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารก็เป็นสิ่งจำเป็นในศตวรรษใหม่และมีผลกระทบต่อทุกด้านของชีวิต สรุปได้ว่า การจัดการเรียนรู้ในยุคใหม่เน้นการพัฒนาทักษะสำคัญ และสร้างนวัตกรรมในการเรียนการสอน โดยเน้นการเรียนรู้ที่เชิงสร้างสรรค์และการใช้เทคโนโลยีใหม่ครูผู้สอน ต้องสอนให้ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถในการประยุกต์ใช้ทักษะและสร้างนวัตกรรมใหม่ ให้ผู้เรียนได้ทั้งความรู้ มีทักษะและมีคุณลักษณะตามที่กำหนด โดยมีผู้บริหารเป็นผู้สนับสนุนส่งเสริม การสร้างสรรค์กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวังและความต้องการจำเป็น ในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษายุคใหม่ ของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสหมิตรวิทยา อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3

2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ยุคใหม่

3. เพื่อสร้างและตรวจสอบแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ยุคใหม่ ของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสหมิตรวิทยา อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่เขต 3

สมมติฐานในการวิจัย

1. สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ยุคใหม่ มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบกับความคาดหวังของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษา

2. ความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา มีความสัมพันธ์กับสภาพปัจจุบันของการดำเนินงานอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ยุคใหม่ ซึ่งประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ กระบวนการ และเงื่อนไขแห่งความสำเร็จ เป็นแนวทางที่มีความเหมาะสมและสามารถนำไปใช้ได้จริงตามความเห็นของผู้บริหาร คณะครู และบุคลากรทางการศึกษา

ระเบียบวิธีในการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ยุคใหม่ ของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสหมิตรวิทยา อำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 เป็นการศึกษาแบบผสมผสาน (Mixed Research) ระหว่างรูปแบบการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และรูปแบบการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษา ยุคใหม่ ในโรงเรียนเครือข่ายศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สหมิตรวิทยา โดยใช้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 86 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามตารางของ Krejcie และ Morgan

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงาน โดยใช้ผู้ให้ข้อมูลแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 6 คน ประกอบด้วยผู้บริหารและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ

ระยะที่ 3 สร้างและตรวจสอบแนวทางการดำเนินงาน โดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิที่คัดเลือกแบบเจาะจง จำนวน 9 คน ได้แก่ นักวิชาการ ผู้บริหาร ศิษยานุศิษย์ และครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ

ลักษณะเครื่องมือ

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็น เครื่องมือแบบสอบถาม กระบวนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. กำหนดโครงสร้างเนื้อหา สร้างแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ
3. เสนอร่างแบบสอบถามให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ
4. ปรับปรุงตามคำแนะนำ และส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คนตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC = 0.60–1.00)
5. ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่าง 3 โรงเรียน จำนวน 30 คน
6. ตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นด้วย Cronbach's Alpha

สภาพปัจจุบัน = 0.92

ความคาดหวัง = 0.95

7. จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์และนำไปใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่าง

ระยะที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาเครื่องมือ

1. แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-structured interviews)
2. แบบสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม

กระบวนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและกำหนดประเด็นคำถามสัมภาษณ์
2. สร้างแบบสัมภาษณ์ แบ่งเป็น 3 ตอน
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป
ตอนที่ 2 แนวทางการดำเนินงาน
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม
3. เสนอแบบสัมภาษณ์ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ
4. ส่งให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 คนตรวจสอบความสอดคล้อง (IOC = 0.60–1.00)
5. ใช้แบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการตรวจสอบในการเก็บข้อมูลจากกลุ่มเป้าหมาย

ระยะที่ 3 สร้างและตรวจสอบแนวทางการดำเนินงาน เครื่องมือแบบบันทึกการสนทนากลุ่ม (Focus Group) และ กระบวนการสร้างและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. ใช้ผลวิเคราะห์จากระยะที่ 1 และ 2 เป็นฐานในการร่างแนวทาง
2. เสนอร่างแนวทางให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ
3. จัดทำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มฉบับร่าง เสนออาจารย์พิจารณาความครอบคลุมของเนื้อหา
4. ปรับปรุงและจัดทำแบบบันทึกการสนทนากลุ่มฉบับสมบูรณ์

ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย
Thai Journal Citation Index Centre

<https://so08.tci-thaijo.org/index.php/dhammalife/index>

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็น

1. ขออนุญาตจากบัณฑิตวิทยาลัยเพื่อประสานงานกับโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา สหมิตรวิทยา
2. แจกแบบสอบถามแก่กลุ่มตัวอย่างพร้อมชี้แจงรายละเอียด
3. รวบรวมแบบสอบถาม ตรวจสอบความสมบูรณ์ และนำข้อมูลไปวิเคราะห์

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการพัฒนา

1. ขอความอนุเคราะห์สัมภาษณ์จากกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (ผู้บริหาร ครูที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพ)
2. ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกและสังเกตการณ์ (แบบไม่มีส่วนร่วม)
3. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลและบันทึกผล

ระยะที่ 3 การสร้างและตรวจสอบแนวทาง

1. จัดทำร่างแนวทางการดำเนินงาน
2. ขอความอนุเคราะห์ผู้ทรงคุณวุฒิเข้าร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus Group)
3. ดำเนินการสนทนากลุ่ม โดยมีการเตรียมประเด็นคำถาม เครื่องมือ และสถานที่
4. สรุปและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนา

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

ระยะที่ 1 ศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวังและความต้องการจำเป็น

1. ข้อมูลทั่วไป วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่และร้อยละ
2. สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็น
 - ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
 - 4.51 – 5.00 หมายถึง สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง อยู่ในระดับมากที่สุด
 - 3.51 – 4.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง อยู่ในระดับมาก
 - 2.51 – 3.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง อยู่ในระดับปานกลาง
 - 1.51 – 2.50 หมายถึง สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง อยู่ในระดับน้อย
 - วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นด้วยดัชนี Priority Needs Index (PNI Modified) ตามสูตร

$$PIN \text{ Modified} = \frac{I-D}{D}$$

โดยที่

I = ระดับความคาดหวัง

D = ระดับสภาพที่เป็นจริง

ดัชนีที่มีค่า 0.30 ขึ้นไป ถือว่ามีความต้องการจำเป็น

3. ข้อเสนอแนะ วิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis)

ระยะที่ 2 การศึกษาแนวทางการดำเนินงาน

ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหาและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม โดยพัฒนารูปแบบการสังเกตผ่านกระบวนการดังนี้

1. ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักฐาน ข้อมูล และกระบวนการบริหารงานด้านประกันคุณภาพ เพื่อกำหนดขอบเขตเนื้อหา

2. ศึกษาหลักเกณฑ์การสร้างแบบสังเกต

3. สร้างแบบสังเกตบ่งชี้ตามหลักเกณฑ์และขอบเขตที่กำหนด เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษา

4. ปรับปรุงตามคำแนะนำ แล้วจัดพิมพ์ฉบับจริงเพื่อใช้ในการเก็บข้อมูล

ระยะที่ 3 การสร้างและตรวจสอบแนวทางการดำเนินงาน

ดำเนินการในโรงเรียนภายใต้ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสหมิตรวิทยา อำเภอมะนวย โดยใช้แบบตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมของแนวทางการดำเนินงาน ซึ่งแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน

1. ข้อมูลพื้นฐานผู้ตรวจสอบ วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่และร้อยละ

2. แบบตรวจสอบความถูกต้อง/ความเหมาะสม ใช้ระดับประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ด้วยค่าร้อยละ และแปลความหมายตามเกณฑ์ของบุญชม ศรีสะอาด (2545)

4.51 - 5.00 หมายถึง ความถูกต้อง/ความเหมาะสม อยู่ในระดับมากที่สุด

3.51 - 4.50 หมายถึง ความถูกต้อง/ความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

2.51 - 3.50 หมายถึง ความถูกต้อง/ความเหมาะสม อยู่ในระดับปานกลาง

1.51 - 2.50 หมายถึง ความถูกต้อง/ความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อย

1.00 - 1.50 หมายถึง ความถูกต้อง/ความเหมาะสม อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม วิเคราะห์เชิงเนื้อหาและสรุปผลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง “แนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาคุณใหม่ของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสหมิตรวิทยา อำเภอมะนวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงใหม่ เขต 3” พบว่า ผลการวิจัยสามารถตอบวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้อย่างครบถ้วนและสอดคล้องกันในทุกประเด็น ดังต่อไปนี้

การศึกษาสภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาในยุคใหม่

การประกันคุณภาพการศึกษาภายในเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษา ซึ่งถูกกำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 โดยมุ่งเน้นให้สถานศึกษาทุกระดับดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับนโยบายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้เพื่อตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงในบริบทของสังคมโลก ยุคดิจิทัล การเปลี่ยนผ่านสู่ศตวรรษที่ 21 และหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่ (New Public Management) ที่เน้นความโปร่งใส มีส่วนร่วม และผลลัพธ์ที่วัดได้

ผลการวิจัยในครั้งนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงสภาพปัจจุบัน ตลอดจนความคาดหวังและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษาในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายใน โดยพบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการติดตามผลและการประเมินผล ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีนัยสำคัญทั้งในเชิงเทคนิคและเชิงกลยุทธ์ เนื่องจากเป็นกระบวนการที่สามารถผลิตข้อมูลเชิงประจักษ์ที่มีคุณภาพ เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจเชิงนโยบายภายในสถานศึกษา และสร้างความน่าเชื่อถือให้กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก นอกจากนี้ ความต้องการที่ปรากฏยังสะท้อนให้เห็นถึงช่องว่างในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในที่ยังคงมีอยู่ในระดับสถานศึกษา โดยเฉพาะในด้านการจัดระบบข้อมูล การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพ และการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง อันจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากทั้งหน่วยงานต้นสังกัดและนโยบายระดับชาติอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ เพื่อให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสามารถขับเคลื่อนบนฐานของความรู้ หลักฐานเชิงประจักษ์ และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนอย่างแท้จริง

การศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาในยุคใหม่

ภายใต้บริบทของการปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในได้ถูกกำหนดให้เป็นกลไกหลักในการกำกับ ติดตาม และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งนี้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2562 รวมถึงนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดที่ส่งเสริมให้สถานศึกษามีการจัดการศึกษาโดยยึดหลักธรรมาภิบาล ความโปร่งใส และการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน

จากผลการศึกษา พบว่า แนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในควรอยู่บนพื้นฐานของการบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลเข้ากับกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ตลอดจนหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานในลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงแนวทางเชิงระบบ (systemic approach) ที่มีความยืดหยุ่นสูง สามารถปรับประยุกต์ให้เข้ากับบริบทเฉพาะของแต่ละสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเอื้อต่อการ

สร้างวัฒนธรรมคุณภาพอย่างยั่งยืน การบูรณาการเทคโนโลยีไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดเก็บ วิเคราะห์ และใช้ประโยชน์จากข้อมูลเชิงประจักษ์เท่านั้น หากแต่ยังเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่าง กว้างขวาง โปร่งใส และตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ซึ่งถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อ ความน่าเชื่อถือและประสิทธิผลของระบบประกันคุณภาพภายใน ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวยังสามารถตอบสนองต่อ ความท้าทายของการจัดการศึกษาในยุคดิจิทัลได้อย่างครอบคลุม และสามารถใช้เป็นต้นแบบสำหรับการพัฒนา เชิงนโยบายในระดับระบบต่อไป

การสร้างและตรวจสอบแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของ สถานศึกษาในยุคใหม่

ภายใต้พลวัตของการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ และเทคโนโลยีในศตวรรษที่ 21 การดำเนินงาน ด้านประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษาจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้มีความทันสมัย ยืดหยุ่น และ ตอบสนองต่อความต้องการที่หลากหลายของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างและตรวจสอบแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษา ภายในที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาในยุคใหม่ อันเป็นการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ และยั่งยืน

ผลการวิจัยได้นำเสนอแนวทางการดำเนินงานที่มีความครบถ้วนในเชิงโครงสร้าง ประกอบด้วย องค์ประกอบสำคัญ ได้แก่ หลักการ (Principles) ที่วางอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดการบริหารจัดการคุณภาพแบบ มีส่วนร่วมและการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์, วัตถุประสงค์ (Objectives) ที่ชัดเจนและสามารถวัดผลได้, กระบวนการ ดำเนินงาน (Processes) ที่เชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน การติดตาม และการ ประเมินผล ตลอดจน เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ (Critical Success Factors) ที่รวมถึงปัจจัยด้านภาวะผู้นำ วัฒนธรรมองค์กร ทรัพยากร และการสนับสนุนจากภาคีเครือข่าย แนวทางที่ได้จากการวิจัยนี้ผ่าน กระบวนการพัฒนาอย่างเป็นระบบและการตรวจสอบความเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้มีประสบการณ์ใน ภาคสนาม ทำให้สามารถประยุกต์ใช้เป็นแนวทางต้นแบบ (Prototype Model) สำหรับสถานศึกษาที่มีบริบท คล้ายคลึงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยคำนึงถึงความยืดหยุ่นในการนำไปใช้ และความสามารถในการปรับให้ เข้ากับความหลากหลายของแต่ละพื้นที่และระดับการจัดการศึกษา ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวยังสามารถนำไปต่อ ยอดในการพัฒนานโยบายระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาทั้งระบบในระยะยาว

อภิปรายผล

สภาพปัจจุบัน ความคาดหวัง และความต้องการจำเป็นในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษายุคใหม่

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอนให้เกิดความต่อเนื่องและยั่งยืน อย่างไรก็ตาม จากผลการศึกษาที่ดำเนินการกับโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสมิทรวิทยา พบว่า แม้สถานศึกษาจะมีการดำเนินงานด้านประกันคุณภาพภายในในระดับหนึ่ง แต่ยังคงพบข้อจำกัดหลายประการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกระบวนการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลที่ยังขาดความเป็นระบบและความสม่ำเสมอ รวมถึงการขาดการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ (evidence-based data) อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อสนับสนุนการตัดสินใจและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามีความคาดหวังที่จะเห็นการดำเนินงานประกันคุณภาพที่มีความโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และมีความชัดเจนในกระบวนการปฏิบัติงาน นอกจากนี้ ยังต้องการให้ระบบประกันคุณภาพมีแนวทางปฏิบัติที่เป็นแบบแผน สามารถนำไปใช้เป็นกรอบการดำเนินงานร่วมกันในระดับสถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด นอกจากนี้ ความต้องการจำเป็นที่ได้รับการระบุชัดเจน ได้แก่ การสนับสนุนทรัพยากรที่เหมาะสม ทั้งในด้านบุคลากร เทคโนโลยี และเครื่องมือการประเมิน รวมถึงการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรในทุกระดับ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทักษะในการบริหารจัดการระบบประกันคุณภาพอย่างครบวงจรและเป็นรูปธรรม แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับหลักการบริหารจัดการคุณภาพของ Deming (1986) ซึ่งเน้นย้ำถึงความสำคัญของการดำเนินงานในรูปแบบวงจรคุณภาพ (PDCA: Plan – Do – Check – Act) อย่างต่อเนื่องและมีการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย เพื่อสร้างความมั่นใจและความยั่งยืนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในบริบทของสถานศึกษายุคใหม่ ดังนั้น การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับการจัดทำกรอบแนวทางที่ชัดเจน การจัดสรรทรัพยากรที่เหมาะสม รวมถึงการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบประกันคุณภาพเป็นเครื่องมือที่ทรงประสิทธิภาพในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในยุคปัจจุบัน

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษายุคใหม่

จากผลการวิจัย พบว่าแนวทางที่มีประสิทธิภาพในการพัฒนาการดำเนินงานด้านระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ควรยึดถือหลักการบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศควบคู่กับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนในสถานศึกษาอย่างครบวงจร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการติดตามและประเมินผลที่มีความทันสมัย ซึ่งสามารถช่วยลดภาระงานที่ซ้ำซ้อน เพิ่มความถูกต้องแม่นยำของข้อมูล และสนับสนุนการใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์ในการตัดสินใจเชิงนโยบายและการบริหารจัดการได้อย่างมี

ประสิทธิภาพ แนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของ Fullan (2007) ที่เน้นย้ำว่า การปฏิรูปการศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำเป็นต้องเชื่อมโยงกับนวัตกรรมทางเทคโนโลยีและการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมองค์กรในสถานศึกษา ซึ่งการพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศควรทำควบคู่ไปกับการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เปิดกว้าง ส่งเสริมความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนท้องถิ่น

นอกจากนี้ แนวทางการพัฒนาดังกล่าวยังสามารถประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทของโรงเรียนขนาดเล็กหรือโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งมักเผชิญกับปัญหาเชิงโครงสร้าง เช่น ข้อจำกัดด้านงบประมาณ การขาดแคลนครูผู้เชี่ยวชาญ และความเหลื่อมล้ำทางโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากรทางการศึกษา ดังนั้น การบูรณาการเทคโนโลยีสารสนเทศและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในลักษณะนี้ จะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และเพิ่มศักยภาพในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืนในระยะยาว

การสร้างและตรวจสอบแนวทางการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษายุคใหม่

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในของสถานศึกษายุคใหม่ พบว่า แนวทางการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพควรประกอบด้วยองค์ประกอบหลักที่เป็นระบบอย่างครบถ้วน โดยสามารถสรุปได้เป็น 4 องค์ประกอบสำคัญ ดังนี้

หลักการ แนวทางดังกล่าวยึดถือการบริหารจัดการแบบมีส่วนร่วม ซึ่งเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในสถานศึกษาได้มีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินงาน รวมทั้งใช้หลักฐานเชิงประจักษ์ (evidence-based) เป็นฐานสำคัญในการตัดสินใจและการพัฒนาระบบ เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและความน่าเชื่อถือในการดำเนินงาน

วัตถุประสงค์ มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน โดยเน้นการสร้างมาตรฐานและกลไกการประกันคุณภาพที่ชัดเจน มีความสอดคล้องและตอบสนองต่อความต้องการของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในบริบทของสถานศึกษา รวมถึงการส่งเสริมความรับผิดชอบและความต่อเนื่องในการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน

กระบวนการดำเนินงาน ครอบคลุมตั้งแต่การวางแผน การปฏิบัติ การติดตาม และการประเมินผล โดยเน้นการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการรวบรวม วิเคราะห์ และรายงานข้อมูล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงานและสนับสนุนการตัดสินใจอย่างมีระบบและแม่นยำ

เงื่อนไขแห่งความสำเร็จ ประกอบด้วยภาวะผู้นำของผู้บริหารที่เข้มแข็ง วัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงและการเรียนรู้ การมีทรัพยากรสนับสนุนที่เพียงพอ ทั้งในด้านบุคลากร งบประมาณ และเทคโนโลยี รวมถึงการยอมรับและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับในองค์กร เพื่อสร้างความร่วมมือและความผูกพันในการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

หลังจากผ่านกระบวนการตรวจสอบความเหมาะสมและความเป็นไปได้จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ปฏิบัติงานจริง แนวทางดังกล่าวได้รับการยืนยันว่ามีความชัดเจน ครอบคลุม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในสถานศึกษาที่มีบริบทและลักษณะคล้ายคลึงกัน แนวทางที่พัฒนาขึ้นนี้สามารถใช้เป็นกรอบการ

อ้างอิงในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ได้อย่างสอดคล้องและเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะในยุคที่ระบบการศึกษาต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ความไม่แน่นอน และข้อจำกัดด้านทรัพยากรอย่างมีนัยสำคัญ

โดยสรุป แนวทางที่พัฒนาขึ้นผ่านกระบวนการตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญและผู้ปฏิบัติงานจริงแล้ว พบว่ามีความชัดเจน ครอบคลุม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทสถานศึกษาที่หลากหลายทั้งในโรงเรียนขนาดใหญ่และโรงเรียนในพื้นที่ห่างไกล ซึ่งมักประสบกับข้อจำกัดทางโครงสร้างและทรัพยากรการพัฒนาาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายุคใหม่ไม่เพียงแต่ต้องเน้นที่เทคโนโลยีและเครื่องมือการประเมินเท่านั้น แต่ยังต้องให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ระบบประกันคุณภาพเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการยกระดับคุณภาพการศึกษาและตอบสนองต่อความต้องการของสังคมในยุคที่การศึกษาต้องเผชิญกับความเปลี่ยนแปลงรวดเร็วและความท้าทายที่ซับซ้อน

สรุป

การศึกษาสภาพปัจจุบันเกี่ยวกับความคาดหวังและความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ได้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญในการพัฒนาด้านการติดตามผลและการประเมินผล ซึ่งเป็นหัวใจหลักของระบบประกันคุณภาพการศึกษา การติดตามผลและการประเมินผลช่วยตรวจสอบความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทำให้สามารถปรับปรุงกระบวนการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสม รวมถึงการใช้ทรัพยากรและงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อการยกระดับมาตรฐานและสร้างความน่าเชื่อถือในระบบการศึกษา นอกจากนี้ การประเมินผลยังช่วยระบุปัญหาและแสดงแนวทางแก้ไขเมื่อเป้าหมายไม่สำเร็จ ทำให้ผู้เกี่ยวข้องมีความมั่นใจในคุณภาพการศึกษา

จากการศึกษาวิวัฒนาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาในยุคใหม่ พบว่าการบูรณาการระหว่างเทคโนโลยีและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เป็นแนวทางสำคัญในการยกระดับการดำเนินงาน การใช้เทคโนโลยีช่วยลดความซ้ำซ้อน เพิ่มความรวดเร็วและสะดวกในการบริหารจัดการ แนวทางการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษายุคใหม่ของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสมุทรวิทยา ประกอบด้วย 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) กระบวนการดำเนินงาน และ 4) เงื่อนไขความสำเร็จ โดยกระบวนการดำเนินงานใช้วงจรคุณภาพ E-P-D-C-A (Educate-Plan-Do-Check-Act) เน้นการให้ความรู้และวางแผนก่อนดำเนินงาน เพื่อประกันความต่อเนื่องและประสิทธิผลของการพัฒนา

โดยสรุป การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษายุคใหม่ ต้องผสมผสานเทคโนโลยีและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย เพื่อให้เกิดการติดตามและประเมินผลอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถปรับปรุงคุณภาพการศึกษาตามเป้าหมาย และสร้างระบบการศึกษาที่น่าเชื่อถือและยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผลการศึกษาพบว่า การติดตามผลการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษามีความจำเป็นมากที่สุด ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการติดตามผลภายในสถานศึกษา โดยส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือต่างๆ ในการเก็บข้อมูล วิเคราะห์ และนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง
2. การบริหารงานตามวงจรคุณภาพ P-D-C-A 5 ขั้นตอน (ตระหนักรู้-ร่วมคิดและปฏิบัติ-กำกับติดตาม-สะท้อนงาน-เน้นย้ำความสำเร็จ) ควรมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายและใช้เทคโนโลยีช่วยดำเนินงาน ผู้บริหารจึงควรส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและการมีส่วนร่วม เพื่อให้การประกันคุณภาพภายในเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตามมาตรฐาน
3. ในการนำแนวทางพัฒนาการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษายุคใหม่ของโรงเรียนในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาสมิตวิทยานำไปใช้ ผู้บริหารและคณะกรรมการควรศึกษากระบวนการอย่างละเอียดและปรับให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษา เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการใช้งานจริง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษาเชิงลึกเกี่ยวกับปัจจัยความสำเร็จของการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะในด้านภาวะผู้นำของผู้บริหารและการทำงานเป็นทีม
2. พัฒนารูปแบบการใช้เทคโนโลยีในการติดตามและประเมินผลการประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความแม่นยำในการเก็บข้อมูล
3. ควรมีการศึกษาประสิทธิภาพของการนำแนวทางดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาที่พัฒนาขึ้นไปใช้ในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561*. กรุงเทพฯ: สำนักมาตรฐานการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (แก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 และ ฉบับที่ 3 พ.ศ. 2553)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2563). *แนวคิด หลักการการประกันคุณภาพการศึกษา*. สำนักงานการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.

- ปียนันต์ บุญธิมา. (2561). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โรงเรียนวัดห้วยม้าโก้งด้วยแนวคิดแบบไคเซ็น. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- รจรินทร์ แจ้งสว่าง. (2563). การศึกษาปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนกลุ่มประสานงานสถานศึกษาโพทะเล 02 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต 2. วารสารครุศาสตร์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์. 3(3): 44 - 54.
- อรทัย รุ่งวชิรา. (2564). แนวคิดเกี่ยวกับการศึกษายุคใหม่.
- สิริกาญจน์ แก้วคำไสย์. (2565). การพัฒนารูปแบบการบริหารจัดการชั้นเรียนเพื่อพัฒนาทักษะผู้เรียนยุคใหม่ของโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สมเกียรติ ตั้งกิจวานิชย์. (2556). ข้อเสนอเพื่อพัฒนานักเรียนยุคใหม่ (อ้างอิงใน สิริกาญจน์ แก้วคำไสย์, 2565).
- Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing (5th ed.)*. New York: Harper Collins.
- Damrongsiri, T., Harnphanich, B., Snongtaweeporn, T., & Channuwong, S. (2022). Leadership of administrators for improving mission implementation of Thai private higher education institutions. *Journal of Positive School Psychology*, 6(9), 2558-2568.
- Deming, W. E. (1986). *Out of the Crisis*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Fullan, M. (2007). *The New Meaning of Educational Change (4th ed.)*. New York, NY: Teachers College Press.